

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen och 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen och 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen (RP 193/2025 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- polisinspektör Juha Tuovinen, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Joni Korpinen, justitieministeriet
- polisinspektör Tuomas Pöyhönen, Polisstyrelsen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- försvarsministeriet
- Åklagarmyndigheten
- Gränsbevakningsväsendet
- Tullen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att polislagen och tvångsmedelslagen ändras.

Enligt föreslaget ska i polislagen och tvångsmedelslagen på ett enhetligt sätt föreskrivs om utvidgning av täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät så att bestämmelserna till denna del har så lika innehåll som möjligt.

Syftet med propositionen är att förbättra nivån på brottsbekämpningen och säkerställa att bestämmelserna om hemliga metoder för inhämtande av information och om hemliga tvångsmedel är så enhetliga som möjligt också med andra myndigheters bestämmelser.

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Betänkande FvUB 2/2026 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att polislagens (872/2011) och tvångsmedelslagens (806/2011) bestämmelser om utvidgning av täckoperationer ändras. I 10 kap. i tvångsmedelslagen föreskrivs det om hemliga tvångsmedel som kan användas för utredning av brott. Bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information som används för att förhindra och avslöja brott finns i 5 kap. i polislagen, i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) och i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018). Hemliga metoder för inhämtande av information kan i allt väsentligt användas på samma grunder för förhindrande av brott som hemliga tvångsmedel kan användas för utredning av brott.

Förvaltningsutskottet har i sina tidigare ställningstaganden om PTG-myndigheternas (polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet) befogenheter (bland annat FvUB 1/2024 rd — RP 107/2023 rd) framhållit att det är motiverat att bestämmelserna om hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information ses över på ett enhetligt sätt och att bestämmelserna till denna del bör vara så enhetliga som möjligt. Utskottet har också menat att det med tanke på ett fungerande myndighetssamarbete är viktigt med enhetliga bestämmelser om förundersökningsmyndigheternas tillgängliga metoder för inhämtande av information.

Propositionen gäller en precisering av polisens befogenhet att utvidga täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät. Enligt den föreslagna regleringen ska polisen ha rätt att utvidga en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät för att förebygga och utreda sådana brott som redan annars berättigar polisen att använda täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät. Genom ändringarna preciseras redan gällande befogenheter för täckoperationer och förenhetligas bestämmelserna i förhållande till bestämmelserna om Gränsbevakningsväsendets och Tullens befogenheter. Det föreslås inga ändringar i de materiella förutsättningarna för täckoperationer.

Utskottet konstaterar att lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet och lagen om brottsbekämpning inom Tullen för närvarande innehåller mer detaljerad reglering om utvidgning av täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät jämfört med lagstiftningen om polisens befogenheter. Vid behandlingen av ändringarna i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet i förvaltningsutskottet framgick det att polisen i dagsläget inte har rätt att utvidga täckoperationer i datanät när det är fråga om grovt ordnande av olaglig inresa (FvUB 13/2025 rd — RP 15/2025 rd). Utskottet anser det viktigt att polisen i egenskap av den myndighet som är allmänt behörig i brottsbekämpning genom den föreslagna regleringen får rätt att rikta täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät också mot nämnda brott.

Enligt det gällande 5 kap. 28 § 3 mom. i polislagen får polisen rikta en datanätsbaserad täckoperation mot en person, om det på grund av personens yttranden eller uppträdande i övrigt med fog kan antas att denne kommer att göra sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. Motsvarande bestämmelse finns i 10 kap. 27 § 3 mom. i tvångsmedelslagen. Beslut om täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät fattas enligt polislagen antingen av chefen för centralkriminalpolisen, chefen för skyddspolisen eller chefen för en polisinsättning. Beslutet kan också fattas av en sådan för uppdraget förordnad anhållningsberättigad polisman eller polisman som hör till befälet vid skyddspolisen som särskilt

Betänkande FvUB 2/2026 rd

utbildats för hemligt inhämtande av information. Enligt tvångsmedelslagen fattas beslutet av chefen för centralkriminalpolisen eller polisinrättningen eller av en anhållningsberättigad tjänsteman som förordnats till uppgiften och som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

En täckoperation kan under de förutsättningar som noggrant anges i lag utvidgas till att utöver det brott som är föremål för täckoperationen även gälla något annat brott eller någon annan person som har direkt samband med brottet. En polisman som företar en täckoperation får utvidga täckoperationen också till ett annat brott eller en annan person. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock enligt polislagens 5 kap. 34 § 1 och 2 mom. utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen. Enligt 10 kap. 33 § 2 mom. i tvångsmedelslagen ska en utvidgning av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät inom motsvarande tid hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

I propositionen föreslås det att 5 kap. 34 § i polislagen och 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen kompletteras med uttryckliga bestämmelser om utvidgning av täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät. Enligt uppgift är avsikten att de föreslagna bestämmelserna i polislagen och tvångsmedelslagen ska vara så enhetliga som möjligt. Det är också viktigt att regleringen av polisens befogenheter är konsekvent i förhållande till regleringen av andra brottsbekämpande myndigheters befogenheter. Utskottet föreslår därför att 10 kap. 33 § 4 mom. i *lagförslag 2* ändras så att också en sådan utvidgning av en täckoperation som avses i momentet och som genomförs uteslutande i datanät ska hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen i stället för till domstol. Genom ändringen blir bestämmelsen konsekvent i förhållande till den nu föreslagna regleringen och den gällande regleringen av Gränsbevakningsväsendets och Tullens befogenheter. Utskottet betonar att den föreslagna bestämmelsen i denna form motsvarar nuläget. Utskottet gör dessutom en teknisk korrigering i ingressen till *lagförslag 2* i den finska versionen.

Förvaltningsutskottet anser att den föreslagna regleringen behövs och fyller sitt syfte särskilt i det rådande läget, där brottsligheten i datanät ökar kraftigt. Utskottet menar att myndigheterna måste ha tillräckliga befogenheter att utföra sina brottsbekämpningsuppgifter också i en omvärld som ständigt förändras. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med de ändringar som beskrivs ovan.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 193/2025 rd utan ändringar.

*Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 193/2025 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 kap. 34 § i polislagen (872/2011) nya 3 och 4 mom. som följer:

5 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information

34 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett sådant annat i det momentet avsett brott som har direkt anknytning till det första brottet och för vars förhindrande en täckoperation omedelbart bör utföras, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också förhindrande av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

Om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett sådant i det momentet avsett brott för vars förhindrande det omedelbart bör riktas en täckoperation mot den andra personen för att förhindra brottet, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 33 § 2 mom. och
fogas till 10 kap. 33 § nya 3 och 4 mom. som följer:

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

33 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att misstänka att ett i 27 § 2 mom. avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns.

Om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att utöver det brott som ligger till grund för täckoperationen misstänka ett annat i det momentet avsett brott med direkt anknytning till det första brottet, som misstänks ha begåtts av den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning det omedelbart bör företas en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta även utredning av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som fattat beslutet om täckoperationen.

Om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att misstänka att ett i det momentet avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till **den polisman som fattat beslutet om täckoperationen.**

Betänkande FvUB 2/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 12.3.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
medlem Tiina Elo gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd
medlem Paula Werning sd
medlem Ben Zyskowitz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo.